

Stockholm 2015-11-20

Justitiedepartementet

Remissvar: Rapport från Bergwallkommissionen, SOU 2015:52

Sveriges Psykologförbund har beretts möjlighet att lämna yttrande över rubricerat betänkande och vill lämna följande synpunkter..

Sveriges Psykologförbund är i grunden positivt till utredningens betänkande. Utredningens överväganden är tydligt inriktade på systemfel och åtgärder för att förbättra dessa, vilket förbundet anser vara positivt. Rapporten har därigenom enligt vår uppfattning bidragit till en mer nyanserad och lösningsfokuserad debatt.

Otvetydigt har patientens berättelser och erkännanden haft en stor betydelse för händelseförloppet, och behöver lyftas fram för att en genomgripande analys ska kunna göras. Samtidigt är det viktigt att med tydlighet framhålla att en enskild patient aldrig bär ansvaret för det som är rättsväsendets och den rättspsykiatriska vårdens ansvar. Ansvaret inom såväl vården som rättssystemet ska sökas på systemnivå och hos de inblandade professionerna.

Kommissionens överväganden om förändringsbehov

Avseende avsnitt 14:3 **”Utbildning och riktlinjer för utredningsarbetet i brottmål”**. anser förbundet det vara mycket viktigt att en kontinuerlig uppdatering om förhørs- och utredningsmetoder sker. Rådande kunskapsläge förändras ständigt tillsammans med nya forskningsrön och en kontinuerlig överföring av dessa kunskaper till verksamheterna är av avgörande betydelse. Även behovet av ett ökat stöd till denna metod-och kunskapsutveckling måste beaktas.

Gällande avsnittet 14.6 **”Sakkunnigbevisning”** vill förbundet anföra följande. Frågan om kvaliteten på sakkunnigutlåtanden har stor betydelse ur rättssäkerhetssynpunkt. Förbundet delar utredningens uppfattning om vikten av att enskilda sakkunniga är uppmärksamma på detta och bl.a. beaktar objektivitetsprincipen samt eventuell jävsproblematik. Samtidigt vill vi påpeka att Bergwallfallet enligt vår mening tydligt visar att även andra inblandade; polis, åklagare, advokater och domstolar, behöver vara mera uppmärksamma på eventuella brister avseende kvaliteten i sakkunnigbevisningen. Särskilt gäller det när man har rollen av uppdragsgivare i förhållande till den sakkunniga.

Möjligheten att inrätta ett system för kvalitetssäkring av sakkunnigutlåtanden som åberopas i domstol bör utredas.

Sveriges Psykologförbund är mycket positivt till en **förstärkt kunskapsförsörjning inom rättspsykiatri** (avsnitt 14.7), vilken vi ser som helt nödvändig. En översyn av den rättspsykiatriska forskningen i Sverige utifrån ett internationellt perspektiv bör göras men generaliseringar kan bli svåra då lagstiftningen i Sverige när det gäller psykiskt störda lagöverträdare, skiljer sig markant från övriga länder internationellt.

De kunskaper av specifik art som specialister inom rättspsykologi/rättspsykiatri besitter är nödvändiga att ha tillgång till såväl i vården som under förundersökningar och domstolsprocesser.

Forensisk psykologi är den gren av psykologin som ska integrera det psykologiska kunskapsområdet i det juridiska och kriminalpolitiska sammanhanget. Den forensiska psykologen med sin mycket specifika kunskap på området bör användas mer såväl vid utredningar som i egenskap av domstolssakkunniga.

Övriga synpunkter

En viktig detalj som inte tas upp i kommissionens rapport, men som förbundet anser vara relevant i sammanhanget och som vi därför vill peka på, är vikten av att frekvensen och längden på terapisessioner inom den rättspsykiatriska vården inte utökas utan håller sig till 45 minuter-1 timme per session och till en session i veckan. Tätare och längre terapitillfällen kan bryta ner försvar och leda till att patientens symptom och mående försämras, vilket förlänger vårdtid och försvårar återrehabiliteringen till samhället. Det är därtill alltid nödvändigt med systematiska, återkommande, riskbedömningar vid vilka patienten medverkar.

I rapporten återkommer man frekvent till fenomenet grupptänkande men det läggs inte fram några förslag för att åstadkomma förändringar inom det området. Vi saknar sådana förslag och efterlyser ett arbete kring metoder för att, genom extern oberoende handledning eller på annat sätt, upptäcka och undvika förekomsten av sådant grupptänkande.

Sveriges Psykologförbund ser ett behov av ett fortsatt arbete för att förhindra det som både skapat brister i objektiviteten och som möjliggjort att fallet kunnat pågå under så lång tid och med så destruktiva konsekvenser.

Sveriges Psykologförbund

Nils Erik Solberg
Förbundsjurist